

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pro Calendario Gregoriano Disputatio Apologetica

**Busaeus, Johannes
Roest, Petrus**

Mogvntiæ, Anno 1585

Illvstrissimo Reverendissimoqve Domino Ac Principi D. Carolo à
Lotharingia, Metensium Episcopo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43749

ILLVSTRISSIMO REVE-
RENDISSIMOQUE DOMINO AC
Principi D. CAROLO à Lotharingia,
Metensium Episcopo.

IVLIVS Cæsar cum fastos veteres, **ILLVST.**
PRINCEPS, iam pridem vitio Pontificum per in-
tercalandi licentiam, teste Suetonio, adeo turbatos, vt
neque messium ferie æstati, neq; vindemiarum autumnno
competerent, correxisset, non potuit tamen, vt in eius vitam annota-
uit Plutarchus, quorundam, qui grauitè eius potentiam ferebant, in-
uidiam declinare. Sic **GREGORIUS XIII.** Pontifex Max.
postquam eosdem fastos diuturnitate temporis collapsos, Mathemati-
corum opera, magno Christiani orbis applausu restituit, non potuit ta-
men ministrorum Euangelicorum, quibus, vt sudes, hæcenus in oculis
est Romani Pontificis in Ecclesiam principatus, reprehensiones, con-
uitia, maledicta euadere. In quibus merito primas tenet Tubingensis
Professor Iacobus Heerbrandus, qui magnam partem thesium suarum
de Calendario Gregoriano, quas hoc libello refellimus, huiusmodi floscu-
lis resperfit. Vt enim importunum istud hominum genus exitiali odio
flagrat in Romanã Ecclesiam, ita confictis & sine iudicio corrasis vn-
dique ratiunculis, Principibus magistratibusq; suis persuadere conatur,
Calendarium nouum sine iactura religionis & salutis æternæ acceptari
nō posse, hoc ipso quod à Romano Pontifice sit pfectum. Certe Tubingen-
sis iste totum probationum suarum ædificium aduersus Calendarium
Gregorianum erectum, non alio quam vanissimarum suspicionum fun-
damento imposuit. Suspiciatur enim Calendarium nihil aliud esse quam

machinā ad euertendum totum Lutheranismum à Catholicis fabrefactā, rquum scilicet Troianum multis Vlysbibus & Neoptolemis, hoc est, erroribus, impietatibus & idolomanijs Pontificijs completū, quem, si in Ecclesias Augustanæ Confessionis aliquando inuehatur, mox totus è cuniculis erumpens consecuturus sit Papatus. Quibus suspicionibus si homines isti initio abstinuissent, et salutare consiliū sui Martini Chemnitij in epist. ad Guilielmum Lantgrauium data, atq; præclarum Augustanorum exemplum, qui equum illum Troianum commentitijs Vlysbibus & Neoptolemis exoneratum in urbem inuexerunt, secuti essent, melius famæ opinioniq; & incolumitati Ecclesiarū suarum consuluissent. Quid enim, postquam Italia, Gallia, Hispania, Lusitania, India, Polonia, Belgium & in Germania ipsa tot Catholicorum Principum ditiones, (quibus pauca Protestantium vndiq; obsidentur Ecclesie,) Calendarij correctionem magno silentio receperunt, quid, inquam, nunc facere aliud possunt, quàm vel solis vrgentibus mercatoribus ad totius orbis Christiani consensum se accommodare? An persuadebunt Cæsar. Maiest. Principibus Electoribus, cæterisq; ordinibus Imperij nouā, vel de integro restituendi, vel certè restituti iam Calendarij promulgandi rationem ineundam esse? Non certè. Nam, si quod iam semel restitutum est publicandum est in vulgus, quo alio consilio opus est, quam quo, Augustanæ Urbis ministri, ex Magistratus mandato, iudicio Cameræ Imperialis confirmato, superiore anno ad XVII. & XVIII. Iuuij de suggesto in Ecclesijs adiuncta protestatione publicarunt? Sin noua potius ratio emendandi Calendarij quærenda est, quis Cæsari Catholicisq; Principibus, qui nouum Calendarium iam dudum receperunt, autor esse poterit, vt à more recepto discedant? vt Pontificis summi mandatum contemnant?

temnant?

temnant? Ut ab externarum prouinciarum saluberrima communione se
separent? Atq; ut inter Imperij Principes conueniat de alia ratione emē-
dandi, quis exteris Regibus, prouincijs, Pontifici Max. persuadebit, ut
morem suum cum perturbatione totius Europæ repudient, exosculentur
autem Germanicam corrigendi formulam ab aliquo Molitore fabricatā?
Si enim nationibus non omnibus, inquit Lutherus in l. de Conc. com-
muniter suffragantibus suscipiatur, politicæq; actiones, merca-
tus, nundinationes, & alia huius generis negocia nostri temporis
Pascha respiciant: istius loci hominibus necessario ad mercatum
alius nationis illegitimo tempore veniendum erit: omniumq; hor-
ribilis confusio rerum & intricatio creabitur maxima. Scribunt qui-
dē ministri Euangelici & Disputator noster Tubingensis, si ab Im-
peratore Romano, Electoribus, Principibus, alijsq; imperij ordi-
nibus studio & diligentia Mathematicorum correctum esset ve-
tus Calendarium, absq; omni tergiuersatione suscipiendum esse:
sed reuera eo consilia & studia eorum collimant (quia clare vident rem
tantam, non Germaniæ modo sed orbi Christiano communem, nec de-
buisse nec potuisse ab alio commodius quàm à Pontifice Romano præ-
stari,) ut nunquam integritati suæ Calendarium restituatur, atq; Ec-
clesia Christiana in turpissimo errore vsque ad extremum Iudicij diem
consenescat. Quare Lutheri, cum hoc argumētum tractaret, supremum
illud fuit iudicium, hic ab Heerbrando & alijs repetitum, sanctionem
Concilij Nicæni de Martij plenilunij obseruatione, ligneam, & ex squal-
lentibus Mosaicæ legis pannis consutam esse, puritati Euangelij repu-
gnare; satius esse, si in Ephemeridibus Paschati certus dies, uti festis
immobilibus, adsignetur: itaq; optare se, quoniam breui Mundi finis erit,
ut Paschalis in festi cultu modus hætenus vsitatus conseruetur.
Vnus Thobias Moblerus, nesciens quid loquatur, nuper in instructione

fh. 171

A 3

sua

sua de Calendario reformato germanicè edita, ab hoc Lutheri iudicio discedere non dubitauit. Hortatur enim apostrophe quadam Rhetorica Papam, Imperiumque Romanum, si legitimam Calendarij restitutionem esse velint, vt Pascha in eum diem, quem Deus mandauit, reponant, eo quod fas non sit à diuino mandato discedere. Quid ais bone Mollere? num apud te es? quæ est hæc noua Theologia? num exstat diuinum præceptum de celebrando Paschate alibi, quam in veteri testamento? nunquid ergo vis celebrare Pascha Iudaicum, quod vnum diuino mandato celebratur? nunquid vis quoque circumcidi? quia æquè diuinum extat mandatum de circumcisione, inquit Epiphanius, ac de Paschate. Nunquid vis fieri Iudæus? quia, qui vnum legis ritum diuino mandato facit necessarium, debitor est, secundum Apostolum, vniuersæ legis faciendæ. Sed dimittamus hominẽ ad sua prognostica, cum admonitione Apellis. Ne sutor ultra crepidam. Debebat vir bonus, si scripturas non legerat, si historias antiquitatis non viderat, non ignorare ritum Paschatis, omnibus Lutheranis adiaphorum & liberum censerì, imo quæstionem Paschatis & Calendarij illis esse rem parui momenti, leuiusculam, nugas. Quanquam, qui antiquitatem totam vel primoribus labris degustauit, nouit hac oratione nihil posse esse leuius, vanius, impudentius. Neque enim obscurum est, quot synodi mox post Apostolorum sæculum toto orbe, teste Eusebio, celebratæ sint, vt certa consentiensque ratio agendi Paschatis vbiq; teneretur; quàm grauis controuersia hæc visa sit Patrib. Nicænis, Magnaque; Cõstantino in Oecumenico totius orbis Concilio: Quantum studium clarissimi Pontifices, Pius, Victor, Innocentius, Leo Magnus, & alij adhibuerint, ne Dei cultus errore aliquo in obseruando Paschate laderetur. Quorũ vestigijs nostro sæculo insistentes Pontifi-

ees Imperatoresq; Romani, deprehensio manifestissimo in fastis veterib.
errato, celeberrimis quibusq; Academijs, & in his Tubingensi, sub pœna
excommunicationis, teste Ioanne Stoefflero, mandarūt, vt Astronomorū
studio rationes aliquas emendandi Calendarij exponerent. Quod ita præ-
clare à multis perfectum est, vt Chemnitius 4. p. exam. scripserit rationē
Calendarij facillimè iā posse emēdari, vt obseruatio Paschatis quotannis
conueniret ad constitutionē Nicenæ Synodi eo quod rationes illæ publi-
cis scriptis erudite monstratæ sint à Stoefflero, Pyghio, & alijs. Et ante
illum Lutherus fatetur suo iam tempore sub annum Domini 1539. om-
nia quæ ad emendationē Calendarij pertinerent, Astronomorum
diligentia, ita elaborata fuisse, vt præter edictum & mandatum su-
premi Magistratus, quod quidem, inquit, perpulchrum, & factu
nequaquam esse difficile, nihil deesse videretur. Quare S. D. N.
GREGORIVS XIII. supremus magistratus fecit rem immortalī glo-
ria dignam Reipub. Christianæ salutarem, Lutheri desiderio congruen-
tem, quod tandem fastos Ecclesiasticos à scdissimo illo lapsu vindicari.
Fecerunt Christiani Principes atq; Respub. rem morieris Ecclesiæ matris
filijs consentaneā, quod tanta animorū consensione (in qua vel sola illustre
apparet diuinæ prouidentiae erga Ecclesiam testimoniū) in ditionibus suis
restitutum Calendariū diuulgarint. Fecit prudentissimus Augustæ Vin-
delicorum senatus, rem ciuitati suæ Catholicis ditionibus vndiq; vallatæ
opportunā, & ad exemplum Euangelicarum Ecclesiarū sempiterna me-
moriam dignissimam, quod decretum de acceptando nouo Calendario non
modo ediderit, sed nec prius à iustissima sententia se dimoueri passus sit, q̄
ipsis quoq; Pastoribus & Diaconis totiq; populo autoritate grauissimi iu-
dicij Imperialis Camera, rationeq; iustissima, equitatem decreti sui, fru-
stra recalcitrantibus per theses & epistolas Tubingensiu Theologis, pro-
bauisset

monij

bauisset. Verū iam tempus est, vt Ill. C. T. ad ipsam disputationem remittā, ex qua liquido cognoscere poterit, quanta Vanitate & leuitate istam nouam Gregorianam temporum emendationem Nouatores repudiarint. Quam disputationē, quod meae conditionis & facultatis probe conscius nunquam tentassem, Reuerendorum tamen Praeceptorum meorum voluntate impulsus, clarissimo Illust. C. T. nomini, vt maiorum apud omnes authoritatem haberet, inscribere non dubitavi. Siue enim in antiquissimam generis tui nobilitatem oculos conuerterem, quam ex Ducum Regumq̄ potentissimorum sanguine traxisti; siue in res praecclare gestas maiorum tuorum Lotharingiae Principum, qui olim bellica virtute etiam ad sanctum Hierosolymorum regnum peruenerunt; siue in praecclaram animi tui indolem & eximias virtutes, quibus ab ineunte aetate singularem, non apud ciues modo tuos, sed etiam apud exteros de te expectationem concitasti; vnus ex nobilissimis Ecclesiae Cathedralis Moguntinae, in qua iam resides, luminibus dignissimus videri debuisti, cuius patrocinio hoc munusculum literarium commendaretur. Quodcum plane confidam Illust. C. T. vt est sacrarum omniumq̄ bonarum literarum amantissima, non futurum ingratum, est quod meo Praeceptorumq̄ meorum nomine Deum Opt. Max. etiam atq̄ etiam obtester, vt Illust. C. V. Ecclesiae Catholicae diu incolumem florentemq̄ conseruet. Moguntiae Pridie Kalend: Martias. Anno à partu Virginis M. D. LXXXV.

ILL. CELS. V.

Humilis cliens:

Petrus Roestius Nouiomagus.